

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására, vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Évesz évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50 >
Helyben na. noz aordva:	
Évesz évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vilákra postán szállítva:	
Évesz évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50 >

NAGYVÁRAD, május 11.

A német gazdák.

(K. Ö.) A német agráriusok magyarországi tanulmányutjukat ma kezdik meg Frigyes főherceg magyar-óvári uradalmának megtekintésével. Amire még néhány évvel azelőtt gondolni sem mertünk, az mint kétségbevonhatatlan tény áll előttünk. Középeurópa gazdáit a közös veszedelem egy közös cél szolgálatába gyűjti. Megvannak győződve róla, hogy a merkantilis uralmat, mely Európa mezőgazdáit fojtogatja, csak egy közös akció képes megtörni. Így született meg a közös védekezés eszméje egyrészt Ausztria és Magyarország gazdáit közt, másrészt egy középeurópai vámunió eszméje Németország és Ausztria-Magyarország gazdasztályai közt. A nagytőke, a börzespekuláció s mind azok az intézmények, melyek a mezőgazdaság ellen irányulnak, nemzetközileg szervezkedtek s csakis ennek a szervezkedésnek köszönhetik megtörhetlennek látszó hatalmukat. A nemzetközi szervezkedés a gazdák részéről folyománya a tőke nemzetközi garázdálkodásának. S habár a német agráriusok magyarországi látogatása nem lépi túl egy tanulmányut kereteit, ki kételkedhetik benne, hogy ez az egy pár heti együttlét kiindulási pontjául szolgálhat egy nagyobb szabású gazdaság-politikai akciónak, mely iránt már a múlt évben megtartott nemzetközi gazdakongresszuson mutattak nagy hajlandóságot az egybegyűlt gazdák.

Itt vannak tehát köztünk a német agráriusok, kiket a mi liberális nemzet-

gazdászaink annyiszor vádoltak reakcióval és avval, hogy a mi agráriusainknak példányképül szolgálnak. Őszintén megvalljuk, hogy ez a vád csak dicséretére válhatik a magyar agráriusoknak, mert amit a német agráriusok eddig a mezőgazdaság s általában a nemzeti munka biztosítása érdekében tettek, az igazán csak követésre méltó. A német gazdák szövetsége a maga kétszáz ezer tagjával rövid idő alatt oly szervezetté nőtte ki magát a hatalmas Németországban, melylyel az uralkodó rendszernek minden egyes politikai s gazdasági kérdésben számolnia kell.

A német agráriusok gazdaság-politikai tevékenysége különösen három irányban domborodik ki. Az első irány a börzespekulációja ellen irányul, mely nemzetközi szervezetével a gazdák fáradságos munkáját egy nap alatt képes tönkre tenni. Az agráriusok érdeme a német börze-reform, mely követésre fog találni megfelelő módosításokkal Olaszországban, Angliában, Ausztriában s előbb-utóbb minálunk is. Második törekvésük a német agráriusoknak a gabonaárak árhullámszát megakadályozni oly módon, hogy a gabonának középár biztosítsák, melyre a gazda minden körülmények közt építhet. Ezt célozza az ismeretes Kanitz-féle javaslat. Harmadik törekvésük a bi-metalлизм behozatalát célozza. Mindezek oly törekvések, melyek megérdemlik a velök való foglalkozást. A német agráriusok nem is árulnak zsákban macskát. Minden alkalmat felhasználnak, hogy eszméiket s törekvéseiket kifejtsek, a mire annyival is inkább szükség van, mert

Németországban, ép úgy mint minálunk napi renden vannak a rágalmak a börze-liberálisok részéről. A legutóbb tartott gazdagylésen a gazdaszövetség hirneves elnöke Ploetz ur a következőket mondotta: Célunk az ipar fejlesztése, de nem azé az iparé, mely a mindenáron való kivitelre dolgozik; akarjuk, hogy a kereskedelem is virágozzék, mely tisztességes s becsületes törekvéseket céloz; akarjuk a mezőgazdaság jólétét s fentartását, ugyszintén a kézműipar védelmét. Ez képezi a német gazdák programját, melyet át-leng a határozott keresztény felfogás s az erős nemzeti érzés s öntudat. Nos tehát. A mi agráriusaink, kik azonos célokat követnek, bátran kiállhatják a bárhonnán jövő kritikát, mely utánzással vádolja. A jó példát követni, csak dicséretes dolog.

A mit a német agráriusok itt nálunk látni fognak az mind igen szép s jó dolog lesz. Virágzó uradalmakat, állami üzemeket, minta-telepeket, a gazdasági technika remekeit s oly parasztgazdaságokat, melyeket a látogatás céljára berendeztek. A komárom s biharmegyei parasztgazdaságok megtekintése fog-e hű képet adni a kisbirtokosok általános gazdasági helyzetéről, nem tudjuk. De kételkedünk benne. Amit a német agráriusok azonban nem fognak látni, az az általános gazdasági helyzet, mely a mezőgazdaságot elmerüléssel fenyegeti, az a gazdaságpolitika, mely az államfentartó elemeknek lehetlenné teszi a tisztességes megélhetést. Hiszen a kormány már jó eleve gondoskodott arról, hogy a német agráriusok kedvező előtéttel kezd-

A „TISZANTÚL“ TÁRCZAJA.

Franciaország legszebb temploma.

Irta: — y —

— A Jézus Szent-Szive bazilikája —

Mint egy óriási sáncz övezi a Montmartre domb Parist. Az egykori »mont des martyrs« a vértanúk hegyére — azonban most inkább a bűn hegyének elnevezése, mert az a félmilliónyi tömeg, mely e dombot lakja, csupa olyan emberből áll, ki énekkel, dobzódással és mulatozással keresi kenyerét vagy ezekre dobja ki pénzét. A montmartre-i negyed, melynek házai mind a meredek domb sziklás oldalaira vannak építve, telve van korcsmákkal, színházakkal, vilákkal, mulatóhelyekkel és boltokkal. Ide vonulnak vissza végnapjaikra a kis tőkepénzesek, kiknek egyedüli foglalkozása a coupon-vagdálás és itt lakik a könnyű vért bohém művész nép, fiatal színészek, szobrászok festők, zenészek, kiknek nem telik a drága Páris bensejében lakást kivenni.

Természetes, hogy ily helyen, hol mindenki művész vagy műpártoló, nagyon ki kellett fejlődni a könnyelmű léha életnek. Nincs is itt uteza, melynek ne lenne valami művészi speciálitása, valami különös berendezésű sör esarnoka, vagy orfeume. Itt van a »cabaret du néant«, a halál korcsmája, melynek belseje egy kriptát ábrázol, hol a

árpalevet koponya alaku poharakban szolgálják ki koporsó alaku fekete asztalokon temetkezési szolgáltnak felöltözött pincérek. Itt van a »chat noir« a fekete macska mulató, melynek falait örültül pizarr pikáns képek borítják a Villette, Forain, Guillaume esetjével.

A Montmartre oldalain gubaszknak a Moulin de la galette, meg az a számtalan kis kokett villa, mely a semmivő párisinak kedvenc nyári tartozkodási helye.

Ennek a hegynek csucsán épül már több mint másfél évtized óta az a hatalmas templom, mely az új Francia országnak vissza-akarja adni a régi Franciaország vallásosságát, s mely fegyvere akar lenni a hívő francziának a hitetlen ellen.

Még csupa álvány, magas gerendázat, égisnyuló hatalmas fa oszlopok övezik ezt a templomot, melynek építése már eddig 30 millió francot emésztett fel, s a melynek befeljezéséhez még legalább 20 millió franc szükséges. Itt a semmivetés, a bűn ölében, Paris legmagasabb pontján emelkednek ki lassanként ez impozáns kókolosszus tornyai, mintha jelezni akarnák, hogy ott akarják megkezdi a seb orvoslását, hol az legjobban el van üszkösödve s ott akarják kiégetni legelőbb, honnan az szét-árad a még egészséges részekre is.

Daczára az eddig ráköltött óriási összegnek, még csupán a váza van kész ennek az pompás bazilikának, melynek portáleje felett kőbe vésett aranybetűk e szavakat alkotják:

SACRATISSIMO CORDI

JESU CHRISTI

GALLIA POENITENS ET DEVOTA.

— A bűnbánó és ájtatos Franciaország Jézus legszentebb szívének!

Az egész építési összeg közadakozásból gyűlt össze. Franciaország még mindég képes nagy tettekre s be akarja igazolni a világnak, hogy ő fogja emelni a Jézus Szívének tiszteltetére a legszebb templomot, hiszen e kultusz első és legbuzgóbb terjesztője boldog Alacoque Margit francia föld szülöttje.

A gyűjtés országos volt. Minden lehető eszközt felhasznált a leleményes francia klerus, hogy e bazilika létre jöhesen.

A félig kész templomról kalauzt bocsátottak ki, mely telve van drága hirdetésekkel. Minthogy pedig Párist évenként óriása idegen keresi fel, kik majd mind ellátogatnak az épülő templomhoz, mely egész Párist uralja, természetes, hogy a kereskedők szívesen hirdetnek e kalauzban, mely százezrek kezén forog s néhány centimért kapható, hogy a legszegényebb is megvehesse.

Azonfelül igen ügyesen élesztgették az adakozási kedvet az által is, hogy megengedték, hogy magánosok a bazilikába épített kővekbe neveiket, czimereiket bele vésethessék, ha ezért fizetnek.

Természetes, hogy e bevésetéseknél nagy gond van fordítva, hogy azok egységes styl

jék meg a tanulmányutát. Ismeretterjesztő könyveket íratott a német látogatók számára, mely iratok remélhetőleg nem tartalmaznak semmi olyasfélét, a mi az uralkodó gazdasági rendszer politikáját diskreditálhatná. Hisszük, hogy a kölcsönös érintkezés folytán a német agráriusok mely bepillantást nyernek majd gazdaságpolitikánk rejtekeibe, ami csak üdvösen hathat a gazdák tömörülésére.

Egyébként pedig kívánjuk, hogy ez a tanulmányút fokozza úgy a német, mint a magyar agráriusok öntudatát s lelkesedését.

A díjnokok dija.

Végre írhatunk már a díjnokok helyzetének jobbulásáról is. Az alább közölt törvényjavaslat nemcsak czélozza, de valóban eszközölni is fogja helyzetük jobbítását.

Ha e javaslat életbe lép, ki vész egy régi alakja az élcz lapoknak (Sanyaró Vendel) és biztos existenciához jut egy csomó jóra való ember a társadalomban.

Az örvendetes javaslatot szóról-szóra itt adjuk:

Törvényjavaslat az állami hivataloknál alkalmazott díjnokok szolgálati és anyagi helyzetének javításáról.

1. §.

Azon díjnok, aki szolgálati kötelességének egy éven át jól megfelel, az alább következő §-ban körülírt kedvezményekre nyer igényt és arról, hogy ezekre a kedvezményekre igényekre igénye van, az egyévi alkalmazás letelte után előjáró hatóságától írásbeli értesítést kap.

2. §.

Az egyévi jó szolgálat után alkalmazásban maradt díjnok a következő kedvezményekben részesül: 1. Napidíjának minimuma a székes fővárosban egy frtban, a vidéken pedig 80 krajczárban állapítatik meg. 2. Az állami tisztviselői állások betöltésénél, egyenlő minősítés mellett, oly pályázókkal szemben, kik állami szolgálatban nem állnak, vagy az igazolványos altisztek sorába nem tartoznak, elsőbbséggel bír. 3. Igazolt betegség esetén a betegség első hónapjára teljes napdíját kapja, a további két hónapban annak ötven százalékát; ha a betegség 3 hónapnál tovább tart, napdíja beszüntetendő; de csak akkor bocsátandó el, ha további 3 hónapon belül szolgálatra nem jelentkezik. 4. Szolgálatképtelenség esetén 10 szolgálati év után 100 frt, 25 év után 200 frt állandó nyug-

ellátásban részesítetik. 5. Ha állandó fizetéssel rendszeresített állami tisztviselői állásra kinevezetik, a kinevezést közvetlenül megelőzőleg díjnoki minőségben eltöltött szolgálati idő a nyugdíjazásnál beszámíttatik olyképen, hogy a díjnoki minőségben eltöltött két teljes év egy szolgálati évnék tekintetik. Az eként eltöltött szolgálati időnek egy éven aluli része figyelembe nem vétetik. 6. Elbocsátása — ha nem saját hibájából történik — egy havi felmondási időhöz van kötve és csak alapos okból történhetik. 7. Minden miniszteriumban és a szükséghez képest a miniszteriumoknak alárendelt hivatalokban is, három tagból álló bizottság alakítatik, melyhez elbocsátást sérelmesnek tartó díjnok, ügyének megvizsgálása végett, orvoslásért fordulhat.

3. §.

Az egyévi jó szolgálat leteltének meghatározásánál a jelen törvény életbe lépte előtt töltött szolgálati idő figyelembe vehető. Ellenben a 2. §. 4. 5. pontjában jelzett szolgálati idők megállapításánál a jelen törvény életbe lépte előtt díjnoki minőségben töltött szolgálat — beszámítás tárgyát nem képezheti; az ezen pontok alatt foglalt határozmányok, továbbá azokra a díjnokokra, akik az államkinestárból nyugdíjat élveznek, nem alkalmazhatók.

4. §.

A díjnokok szolgálatára vonatkozó szabályzat kidolgozása, valamint a 2. §. 7. pontja alatt említett bizottság összeállítása és eljárása iránt az egyes miniszterek saját hatáskörükben intézkednek.

5. §.

Jelen törvény 1898. évi január hó 1-én lép életbe és végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

Budapesten, 1897. évi május hó.

Lukács László

m. kir. pénzügyminiszter

A javaslat indoklása kiemeli, hogy a javaslat csak a szorosabb értelemben vett állami hatóságok és hivataloknál alkalmazott díjnokokra terjednek ki. A törvényhatósági, városi és községi díjnokokra azért nem tartja azt a miniszter kiterjesztendőnek, mert ezen hatóságok és hivatalok ujjaszervezése küszöbön állván, az ott alkalmazott vagy alkalmazandó díjnokok helyzetének rendezése csakis az ujjaszervezés után lenne sikeresen keresztül vihető. A m. kir. államvasutaknál, az államvasutak gépgyáránál és a diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyáraknál alkalmazott díjnokok a javaslat hatálya alól szintén kihagyandók lennének, mert ezeknek helyzete a többiekénél már ma is kedvezőbb s amennyiben az további javításra szorulna, az lehelyesebben az állami magángazdálkodás körében külön-külön, a viszonyokhoz mérten, lenne megoldható.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 11.

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/2 11 órakor kezdődött.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Molnár Antal, Esterházy Kálmán és Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső, Lukács László, Darányi Ignác, Josipovich Béla és Wlassics miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök bemutatja Szilágymegye közönségének kérvényét az ipartörvény 16. §-ának módosítása, továbbá Pestvármegye kérvényét a kvótaemelés ellen.

Chorin Ferencz bemutatja az igazságügyi bizottság jelentését az esküdtbírók szolgálati törvényjavaslatra vonatkozólag. Kinyomatják és szétosztják.

Lukács László pénzügyminiszter bemutatja az állami díjnokok helyzetének javításáról szóló törvényjavaslatot. Kinyomatják és szétosztják.

Következik a napirend.

A lemes-bégavölgyi vizszabályozó társulat pénzügyi viszonyainak újabb rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál felszólal:

Terényi Lajos elnök a társulat viszonyait röviden ismerteti. Kéri a javaslat elfogadását.

Reitter János: Nem azért szólal föl; hogy a javaslat keresztül vitelét meggátolja, hanem hogy a vízügyi és pénzügyi bizottságok jelentéseinek hibáira rámutasson, továbbá, hogy bebizonyítsa azt, hogy ezeket a zavart viszonyokat a kormány intézkedései idézték elő. Most már csak nagy pénzügyi áldozatok árán lehetséges a társulat ügyeinek rendezése, mert a kormány annak idején nem járt el kellő körültekintéssel. Az ármentesítési munkálatok nagyon lassan haladtak annak idején; a nép mindenfélé elégedetlen volt, mert továbbra is ki volt téve az árvízveszélynek. Így már 1882-ben az állam vette át a társulat pénzügyeinek rendezését. 1885-ben ismét rendezni kellett a társulat ügyeit, mert akkor már közel 10 millió adóssága volt a társulatnak.

Fejetegeti ezután, hogy a kormány más társulatokkal szemben nem jár el ilyen humánus módon. Felhossa a Rába-szabályozó társulatot, amely mostoha viszonyok között van.

A javaslatot pártja nevében általánosságban elfogadja. (Helyeslés balról.)

Vargics Imre: Reiter képviselő ur nem is a szőnyegen levő törvényjavaslatról, hanem

szerint történjenek s hogy még növeljék is a mű architektonikus szépségét.

Az árak meglehetősen drágák. Egy közönséges kockakőbe való vésetés 120 franc, kifaragott nagy kő ára 300 franc, jól kivethető nagy kő 500 francba kerül, a név teljes kivésése 1000 franc, az oszlopok ára 1000—5000 franc nagyság szerint, nagy kőpillérek pedig 5000—100,000 franc között váltakoznak, ez összegért azonban már az ember teljes czimereit bele vésetheti a kőbe.

Meg kell vallani, hogy itt az emberi hiúságra van számítva, Franciaország előkelő gazdag családai vetekednek, hogy minél szebb és drágább köveket vehessenek.

Természetes, hogy mivel a bazilika egy forma fehér terméskőből van építve, másfajta követ nem szabad beleépíteni, az azonban meg van engedve, hogy ép olyan színű, de sokkal jobb és drágább minőségű követ vehessenek s ez okozza aztán azt, hogy a templom olyan kővekből van legnagyobb részét összerakva melyek évszázadok viharával könnyen fognak daczolni.

Alig hogy egy része elkészült e templomnak. Franciaország minden részéből megindultak feléje a bucsujárások. Nem mulik el nap, hogy bucsu processiók fel ne keresnek. A hivatalos statisztikai adatok szerint az eddigi zarándokok száma a három milliót fölülmulja s ennyien járultak ez idő alatt a szentáldozáshoz is.

A templom, bármikor is keressük fel, napközben mindig tömve van. A disz nélküli üres falak közt félhomály uralkodik. A benső bizanci stílusban van építve, mely már pár évtized óta az uralkodó stílus Franciaországban a templomokra nézve. Az óriási arányok valósággal földre sújtják a belépőt, egészen elvész a parányi ember e hatalmas templom hajójában, mely tízezrek befogadására készül. Micsoda kinézése lesz ennek, ha kifestve, szobrokkal felékesítve, csillárokkal, képekkel ellátva színes festésű magas üvegablakain a nap-fény fog átszűrődni s a hatalmas láthatatlan chorusról fel fog hangzani az orgona szó.

Az egyik toronyba már fel van huzva a nagy harang, mely szintén közadakozásból készült. Milyen ünnepélyes hangja van ennek a tompa bugásu harang-óriásnak, midőn meg-lódul vas gerendáin s hangja átleg az alatta örökösen nyugzó — forgó világvárosban, melynek csak nem három millió lakosa szüntelenül pénzt hajhász vagy pénzt szór.

A templom alapját 1873-ban vetették meg, midőn a Versaillesben egybegyűlt nemzeti-ülés elhatározta, hogy általános bünbánat jeléül egy templomot épít Istennek a kommun borzalmainak kiengesztelésére.

Alig hogy hire ment a tervnek, a német-francia háború által kifosztott nemzet, összeszedte végső erejét s rövid idő alatt milliókat hozott össze a szent célra. Oh! a francia katolikusok ép oly csodálatra méltók buz-

galmokban mint a mily szörnyűek hitetlenségükben.

Franciaország a vallásosság s az atheizmus hazája, mely egyformán szül Paulai Szent-Vinczét és Maratkat mely egyik kezével üldözi a katolikusokat, a másik kezével milliókat dob a jótékonyaság erszényébe s az összes nemzetek között legtöbbit ad hitterjesztési célokra.

Az épülő templomhoz gyönyörű új széles utcák vezetnek fel, már messziről hallja az ember a hívők éneklését, és az orgona szót. A templom körül számtalan bolt van, melyben csupán emlékérmeket, fényképeket, rózsafüzéreket, imakönyveket árulnak. A panorámák a Szent-Földet, Jeruzsálemet stb. ábrázolják s ezek a boltok, hol ájtatossági tárgyakat árulnak, mindinkább szaporodnak s mindinkább szűkebb körre szorítják a színházakat és mulató helyeket, mert a látogatók száma egyre növekszik. Az utnak két oldalán rendszeren hosszú kocsisor áll, melyek tetejéből benetvált képi inasok és lakájok néznek le a tömegre s a hűvös kocsisok erős kézzel tartják a drága szerszámmal ellátott büszkén kapálózó nemes lovakat Igen, mert a Faubourg Saint-Germain arisztokraciája erősen képviselve van a zarándokok közt, kiknek soraiban azonban legtöbbször a vidéki kik szüntelenül érkeznek az ország minden részéből s kik naponként ezer és ezer francot hagynak ott a perselyekben, melyek tartalmát az építési iroda veszi ki és fordítja az építés folytatására.

a Rába-szabályozó társulat viszonyairól beszélt. Ő teljes bizalmat szavaz e tekintetben az előző kormányoknak, mert azok is mindegyik társulattal szemben igyekeztek méltányosak lenni. Ez a törvényjavaslat nem ró nagyobb terheket az államra, mint az 1885-iki. A javaslatot általánosságban elfogadják.

Babics József azt fejtegeti, hogy milyen fontos a Temes és Béga szabályozása közgazdasági tekintetben. Ismerteti a társulat pénzügyi helyzetét s polemizál Reitterrel, majd Vargics egynéműl megjegyzésére reflektál. Megvan arról győződve, hogy ha most nem rendezik a társulat pénzügyi viszonyait, még szomorubb helyzetbe jut s ezért a törvényjavaslatot elfogadják.

Madarász József az elhangzott magyarázatok után nem látja tisztán a helyzetet s ezért magyarázatokat kíván a miniszter részéről is. Ezért a javaslatot általánosságban elfogadják.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti. Szünet után.

Darányi Ignác földmívelési miniszter szóval fel. Kijelenti, hogy a Rába-szabályozás ügye nincs ugyan fölveve a napirendre, mégis válaszol Reitter beszédére. Éppen tegnap tartottak ebben az ügyben értekezletet, amelyről Reitter képviselő urnak is tudomása van. Megengedi, hogy a társulatnak is vannak bajai, de ennek a társulatnak autonómiaja van és ügyeit önmaga intézi. A Rába-szabályozásnak fő baja az, hogy félbemaradt. Keressen a társulat módot arra, hogy a munkálatokat befejezze s ebben a munkájában a kormány is hathatósan támogatni fogja. Ezután Vargics képviselő megjegyzéseire reflektál, majd Madarász megjegyzéseire vonatkozólag jegyzi meg, hogy az állam nem enged el semmiféle hátralékot s így vesztesége sincs. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a nagy birtokosok sokkal több hátralékos öszszeggel tartoznak, mint a községek, a hátralékok behajtása azonban szinte lehetetlen s többet, mint 20 perzentet nem is fognak behajtani sohasem. Elismeri, hogy elvileg helyes a Vargics képviselő ur álláspontja, de gyakorlatilag nem. Az ország érdekelt vidéke érdekében elhibázott dolog volna a javaslat egységét megbontani. Kéri a javaslat elfogadását.

Elnök: A javaslat ellen felszólalás nem történt. azt általánosságban elfogadottnak jelenti ki.

Következik a részletes tárgyalás.

A javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadják.

Fenn a magas állványokon a kőfaragók és mesteremberek munkás raja dolgozik lassan de biztos kézzel, mert itt minden kis rész századokra készül, melyeknél nem néznek a költségekre, hanem csak arra hogy jó és tartós legyen.

Remek panoráma nyílik innen Parisra, Habár már rég csákány alá kerültek a világvárost övező falak s így nem áll az a szellemes szójáték hogy »le mur murant Paris, rend Paris murmurant,» mégis folytonos lármá hangjai hatnak felja szünet nélkül tevékeny Paris szive dobbanásának, vérének lüktetése.

Hat-hét év mulva teljes pompájában fog büszkélkedni e templom mint az áldozatkészségnek s egy nemzet vallásosságának kö-symboluma hogy hirdesse a Jézus szent szívének tiszteletét, mely egyedül képes megmenteni az örvényhez mindjobbán közeledő Franciaországot.

Az a kőből faragott hatalmas szobor, mely a bazilika kapui felett kezével szívére mutat annak jeléül hogy csak onnan fakad számára menekülés, ez a kéz fogja megragadni a francia nemzetet azon a lejtőn, melyen elváltva rohan lefelé, s megállítva visszafogja fordítani őt, letépi szeméiről a vakságot okozó kötelekeket, hogy lássa az örvényt, mely előtte tántorg s lássa azt a fénypontot, honnan leszállt hogy így erőre kapva újra elfoglalja azt a helyet, melyet számára a Gondviselés kijelölt s újra az legyen, a mi volt:

»Lux mundi.»

Politikai helyzet.

Saját tudósítónktól.

Budapest, máj. 11.

Miután a kiküldött kvóta bizottságok a kérdést nem tudták megoldani, félrevonultak, most már a két kormánynak nem lévén mivel takaróznia — szemtől-szembe állanak egymással s az üzenetek, jegyzékváltások s a képtelenebbnél-képtelenebb kombinációk egyik a másikat érik.

A *Budapesti Hírlap* tudósítója előtt egy előkelő kormánypárti korifeus — kinek nevééről bölcsen hallgat a krónika — azt mondta, hogy Bánffy más arányt, mint a 32.2%-ot nem mondott ki s ez foglaltatik benne a Bécsbe küldött kormány üzenetbe is, *rekompenzációról azonban egyáltalában nincs szó.*

A magyar kormány üzenetére osztrák részről válasz még nem jött, a magyar kormány azonban el van készülve a kedvezőtlen üzenetre Minthogy a 33.2%-hoz Bánffy és Lukács a tárczájukat kötik, ennélfogva *a kormány krízis rövidesen beállhat.*

A király Budapesten meghallgatta ugy a kormánypárti, mint az ellenzéki vezérpolitikusokat is, köztük: Apponyit, Horánszkyt, Zichy Nándort és Dessewffy Aurélt.

Bécs, május 11 (Saját tud. távirata). Az osztrák képviselőházban ma délelőtt Bánffy lemondásának roppant meglepő híre terjedt el, az osztrák miniszterek azonban a hozzájuk intézett kérdésekre vagy nem akartak, vagy nem tudtak felelni. A börzén a lemondás hírére az árfolyamok hanyatlottak.

Tiltakozás a kvóta emelés ellen.

— Déry János indítványa. —

A kvóta kérdés megoldása hosszú viták után, a melyek eddig az ország törvényhatóságainak termeiben folyt le, — végre eljutott a — megoldás kezdetéig most próbálják a kormányok. Annyit már kijelentett Bánffy, hogy — enged. A két bizottság nem tudott meg-egyezni egymással.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának többsége tehát meglehet elégedve önmagával, mert Bánffy báró teljesen »méltónak« mutatja magát arra a nagy bizalomra, a melyet olyan nagyon emlegettek a márcziusi közgyűlésen.

Emlekezzünk vissza kissé arra a márcziusi közgyűlésre. Senki nem merte tagadni, hogy minden krajczár kvóta-emelése káros hatással volna Magyarországra pénzügyeire. Csupán azzal akarták elütni a dolgot s csakis így sikerült, hogy még azt sem tudjuk, mit akar a kormány és a kvóta-bizottság, — tehát még idő előtti minden mozgalom.

Maga *Ritók* Zsigmond, a nándorfehérvári és mohácsi esaták történetének ismertetése és a mohácsi vész és a kvóta összefüggésének alapos magyarázata után szintén azt hangoztatta, hogy még most (márcziusban) nem vagyunk tájékozva a kvóta ügyében s így nem nyilatkozhatunk.

Hát most már *elégé* »tájékozva« vagyunk a kvótáról s a magyar kormány szándékairól, tehát itt az idő, hogy Nagyvárad érdemlegesen foglalkozzék a kvóta elleni mozgalommal.

Erre jó alkalmat nyújt *Déry* János törvényhatósági tag, aki tegnap indítványt nyújtott be a törvényhatósághoz, a melyben indítványozza, hogy most, midőn már látjuk, hogy a kormány hajlandó az országot újabb óriási teherrel megnyomorítani, — *tiltakozzék felirat-*

ban Nagyvárad városa a kvóta felemelése ellen.

Az indítvány a holnapi közgyűlés napirendjére van kitűzve; de a polgármesterválasztás miatt csak péntek délután fogják tárgyalni.

Az indítvány egész terjedelmében a következő:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Épen két hónapja, a mikor a tekintetes közgyűlés termében vita tárgya lett Hevesmege átirata a kvóta felemelése ellen.

Ama vitában győzött amaz elv, hogy a kvóta felemelése még nem tudott dolog s így időelőtti annak emlegetése, hogy a kvótát föl-emelni szándékozik-e a kormány, vagy a képviselőház.

Azóta a kvóta-bizottság mindkét részről üzenetet váltott és míg a magyar kvóta-bizottság az emelés lehetőségét kizártnak mondotta ki, addig az osztrák kvóta-bizottság olyan követeléssel állott elő, a melylyel szemben minden erőnkkel állást kell foglalnunk, mert nem csupán áldozatot követel, hanem anyagi romlásunkat vonja maga után.

A közösgyeknek nevezett hadsereg külföldi képviselet, kereskedelem költségeiből mi jó háramlik mi reánk?

A hadsereg szállítói talán hazánkban dolgoztatnak s az erre fordított kvóta összegének egyrésze visszatérül?

— Nem.

Vajjon külügyünk áldozatot érdemlő módon képviseli-e a monarchia innenső felét? Példa reá felséges királyunk oroszországi utazása, mint ez a magyar parlamenthez intézett interpellációban foglaltatik, hogy nem; mert minden volt ott, a mi a lajthán-tuli államot képviselte, csak magyar nem.

Hivatkozom talán kereskedelmi képviseletünkre? Három évtized óta hangzik a panasz ennek hiányossága miatt és nincs a ki orvosolja.

Ez tehát nem érdemli a kvóta felemelését.

De vajjon a magyarosodás aránya emelkedett-e annyira, hogy a kvóta felemelhető legyen?

Három évtized telt le azóta, mióta a közösgyeknek elismert ügyek kiadását fedezzük és megmaradtunk östermelőnek; olyan östermelőnek, mely minden országos kiállítás alkalmával megmutatja ugyan erejét az iparban, de hogyha a gabonának ára nincsen, aláhanyatlík az iparos, míg kereskedelmünk a legnagyobb mértékben a lajthántulról áraszt el bennünket iparczikkekkel.

Iparunk kinos vergődése mutatja, hogy máris képtelenek vagyunk az osztrák iparnak vámmentesen való beözönlése miatt megélni, nehogy megterheljük azt elviselhetetlen teherrel.

Szomorúan hivatkozom ama statisztikára, mely a pénz- és hitelintézetek zárszámadásai-ból tömörül, hogy mindeniknél legerőteljesebben jövedelmező a váltó tárcza és az ingatlanok, tehát az östermelés segélyezésére alakult bankok és pénzintézetek ugy megterheltek már az ingatlanokat jelzálog kölcsönökkel, hogy a fáradozó földmives, avagy birtokos alig képes a kamatokat fizetni.

Iparunknak hitelen, kereskedelmünk helyzetét a hivatalos lap mellékletén hirdett csődök tüntetik fel legigazabban.

Hol van tehát itt a helyzet azon arány-bani javulása, a minőt megkövetel amaz arány, melylyel három évtized óta hozzá járulunk a közös terhek viseléséhez?

Előterjesztette mindezt két hónappal ezelőtt az állandó választmány az ő jelentésében és két hónap óta nem javult a helyzet annyira, hogy ma már még csak komor megadással is üdvözölhessük a kvóta felemelését.

Mi kik megfeszített erővel közdünk a lét-fenntartásért! áldozatot nem hozhatunk saját megrontásunk nélkül, nem hagyatjuk szónéklül ezen szomorú munkát, mely már kilátásba is helyeztetett.

Most tehát, amikor nyilvánvalóvá lett a kvóta emelés terve, a mikor többé nem lehet az idő előttségére hivatkozni, indítványozom, hogy,

mondja ki a *Tekintetes Törvényhatósági*

bizottság miszerint a közösgyek fenntartására követelt kvóta-emelést károsnak, igazságtalannak tartja közgazdaszatunkra és keresse meg feliratilag a képviselőházat, hogy a kvóta fel-emelését mint a törvényhozás egyik tényezőjét minden erejével meg gátolni törekedjék.

Együttal indítványozom az is, hogy hozandó határozatát a Tekintetes törvényhatósági bizottság a társ törvényhatóságokkal közölje és hasonszellemű felirat küldésére hívja fel.

Mély tisztelettel,

Déry János.

Városi közgyűlés.

— A tárgysorozat. —

Holnap, csütörtökön délután tartja meg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága közgyűlését. Legérdekesebb legfontosabb tárgya lesz a közgyűlésnek a polgármesteri szék betöltése.

Nagyon valószínű, hogy elfogadják azon indítványt, miszerint a polgármester választása után a többi ügyeket csak másnap tárgyalják.

A 25 ügy között még fontos lesz a többrendbeli számadás és különösen Déry János indítványa a quota felemelése ellen.

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város folyó évi május hó 13-án esetleg következő napjain mindenkor d. u. 3 óra-
kor a városház tanács termében tartandó közgyűlésén következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. Polgármesteri havi jelentés.
 2. Polgármester választás.
 3. A tanács, mint állandó választmány előterjesztése, a közúti alap 1895-96-ik évi zárszámadása iránt.
 4. U. a. előterjesztése, a kövezetvámalap 1896-ik évi zárszámadása tárgyában.
 5. U. a. előterjesztése a házi pénztár, valamint az abban kezelt alapok alapítványok 1896 évi zárszámadásáról.
 6. Az árvaszék jelentése a gyámpénztár 1896 évi zárszámadása és mérlege tárgyában.
 7. A tanács előterjesztése, az árvaház alap 1896 évi zárszámadására vonatkozólag.
 8. A tanács jelentése a folyó évben teljesítendő kövezési munkálatokról.
 9. U. a. előterjesztése a női ipariskola részére adandó segély tárgyában.
 10. U. a. jelentése az iparoktatási bizottság megalakítása tárgyában.
 11. U. a. előterjesztése a régi városház helyén építendő pénzügyi palota ügyében.
 12. U. a. előterjesztése az utcák és közterek locsolása tárgyában.
 13. Ugyanannak előterjesztése a várad olasz-i dolgozóház telkén építendő tolonczházra vonatkozólag.
 14. Ugyan annak előterjesztése a Szeghalmi Bálint ingatlanából megvásárolandó 23 □ öl terület iránt.
 15. U. a. jelentése a széna mázsáló felállítása tárgyában.
 16. U. a. előterjesztése a Lloyd kávéház előtt Rendes Vilmos által felállítandó kioszk tárgyában.
 17. U. a. jelentése a Korona vendéglő bérletére vonatkozólag megtartott árverés eredményéről.
 18. Leszkai András színigazgatóval kötött szerződés a nyári szinidényre.
 19. A Gilányi koresmára és telkére Feier és társa czéggel kötött szerződés.
 20. Tem Péter, Veres Tógyer és Mihály földbérlet átruházás iránti kérvényük.
 21. Rákos Vilmos és Kelen Sámson bérlet átruházás iránti kérvényük.
 22. Szűts István városi levéltárnok 6 heti szabadság idő engedélyezése iránti kérvénye.
 23. Déry János törvényhatósági bizottsági tag indítványa a quota emelés ellen.
 24. Dr. Takács József egyetemes orvos tudori oklevele.
 25. Özv. Doszpoly Antalné szülésznői oklevele.
- Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind

tudatom, hogy közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyváradon 1897 május 11-én.

Rácz Mihály.
főjegyző.

UJDONSÁGOK.

* **Fagyos szentek.** Ma kezdődik az a három nap, a mely rettegésben tartja a gazdákat. Pongrácz, Szervác és Bonifác z nevéhez van kötve a félelem. A legtöbb ember csak babonának tartja, de a magyar gazda már szomorú tapasztalatból tudja, hogy alapos oka van az aggodalomra, nehogy az esetleges fagy tönkre tegye a zsenge növényzetet. Kevesen tudják, mi az oka annak, hogy május e három napján (melyekhez még Orbán napja — május 25 — is csatlakozik) oly gyakran szokott fagy lenni? Ujabb időben több szakutód foglalkozott e kérdéssel. Általános véleményük az, hogy e tünemény oka a május havi meteorológiai viszonyokban keresendő. Európa északi és nyugati részén u. i. igen nagy a légnyomás, mely a déli és délkeleti részén annál alacsonyabb s így jelentékeny hőkeveredést okoz. Legalacsonyabb pedig a légnyomás a magyar alföldön és a Balkán félszigeten. Egyik tudós el is nevezte ezért a fagyos szenteket magyar szenteknek, míg egy másik svéd szenteknek mondja őket, mert a hőkeveredést a Svédországból jövő szelek okozzák. A tegnapi szép idő után azt hisszük, — nyugodtabban aludtak a gazdák nem zavarta ki őket az ágyból a máskor minden órában rettegve várt fagyos gondolat.

* **A bibornok B.-Püspökiben.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok tegnap délután Fetszer Antal titkára kíséretében kikocsizott B.-Püspökibe, hogy megtekintse az arany miséje emlékére épített templomot, melynek belsejében már felállították a Münchenből érkezett gyönyörű faragott művü oltárokat. A bibornok ma reggel a gyorsvonattal Budapestre utazik, hogy az egyetem holnapi ünnepén a szent misét megtartsa.

* **Fényes siker.** Votisky Elemér, székesegyházi karkáplán, ki csak a múlt év július havában végezte a bécsi Pázmány intézetben a theologia IV. évfolyamát, a napokban tette le szép sikerrel a harmadik szigorlatot. Gratulálunk a fiatal pap gyors haladásához és sikeréhez.

* **Komárom ünnepe.** Kettős ünnep volt vasárnap és hétfőn Komárom városának, hol az ottani kath. legényegylet tartotta meg zászlószentelési ünnepélyét s a gr. Majláth Gusztáv által épített kath. fiiskola új és díszes palotáját szentelték fel. Ugyanekkor ünnepélyes díszgyűlés is volt, melynek folyamán megtörtént az iskola átadása és az alapító grófi püspök olajfestésű arcképének leleplezése.

* **Érdekes régészeti lelet a várad hegyen.** A Körözs oldalon az ugynevezett Promontoriumon Bölöny szőlőjének tetején, ott a hol egy mesterségesen rakott domb magaslik, a napokban a szőlő vinczellérje valami földi munkát végzett, ásás közben faragott kövekre és bronzszögekre akadt. A kövek az egykor itt állott és Szent-István első vértanúról elnevezett templomhoz tartoztak, mely templom monostorostól együtt 1856-dik év körül tűz által elpusztult. Ez alkalommal hihetőleg a templom tornyainak harangjai az iszonyu tűzvészben felolvadtak és folyó anyaguk a földbe csepegett. A napfényre került bronzszögek tehát Szent-István templom harangjaiból kerültek elő. De nem ez az érdekes a promontori leletben, hanem a mi azután következett. A vinczellér ugyanis a talált fénylő rögökben érczet gondolván, tovább mélyen ásott és több mint 1 és fél méternyi mélységben egy csaknem egész esontváza akadt. A esontváz lapos és simított köveken feküdt. A esontváz közelében egy háromszögletű még egészen ép

tál állott. A sajtáságos tál barna dovara agyagból készült kézi munka; de már volt tűzön égetve, mint azt fenekének vöröses színe mutatja. Egyebet eddig nem találtak a mondott helyen, de minden valószínűség szerint bővebb ásatás után még valami kikerül a föld gyomrából, mi biztosabb tájékozást fog nyújtani a napfényre került lelethez. Az egész lelet a biharmegyei muzeum őréhez került, ki azt legközelebb tüzetesen megfogja vizsgálni.

* **A nyári megyei közgyűlés.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága június hó 16-án tartja rendes évnegyedes közgyűlését.

* **Kinevezés.** Ö felsége D. Udvarhelyi Dezsőt, a debreczeni ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt a derecskei kir. járásbíró-sághoz albiróvá nevezte ki.

* **A hollandiai királynő Budapesten.** Vilma hollandiai királynő csütörtökön édesanyja kíséretében Budapestre érkezik, a magyar főváros nevezetességeinek megtekintésére. Pénteken ismét visszautaznak Bécsbe, onnan pedig hosszabb tartózkodásra Ausseeba.

* **Az új fővadászmester.** Ö Felső Stefánia főhercegnő udvarmesterét Gudenus Lipót bárót nevezte ki a február havában öngyilkossá lett gróf Wolkensténi-Trostburg gróf helyére. Az új udvari méltóság jelenleg 54 éves. Gudenus báró utódja gróf Cholonivszki-Myska Ede udvari kamarás lett, ki évek során Lajos Viktor főherceg kíséretébe volt beosztva.

* **Miniszteri biztosítások a felső kereskedelmi iskoláknál.** A vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Molnár Imre nagyvárad kir. jogakadémiai tanárt a debreczeni társulati felső kereskedelmi iskolára nézve, dr. Scholtz Ágost budapesti egyetemi tanárt pedig a nagyvárad Propper féle felső kereskedelmi iskolára nézve érettségi vizsgálati miniszteri biztosnak nevezte ki.

* **A tanítók együletéből.** A nagyvárad községi tanítók segélyző egyesülete alapszabályait módosította. A belügyminiszter a módosított szabályzatokat jóváhagyva leküldte a városához.

* **Villamos vasut Nagyváradon.** Még nincs, s előreláthatólag még jó ideig nem is lesz, csupán a tervezők szaporodnak. Legújabbán a közúti vasut-társaság kért előmunkálati engedélyt villamos vasut építésére. Az olasz vasut állomástól a Fő-utczán és Kishidon a Szent László-térre innét a Rheday-kerthe futna egyelőre a villamos vonat, míg Zöldfa-utczán bekapcsolnak az új vasutat a gőzmozdonyu közúti vasutba. A kereskedelmi miniszter a villamos vasutra a társaságnak az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

* **Kigyuladt oltárkép.** Debreczeni r. kath. templomban tegnap este a májusi ajtatosság alatt, éppen mikor dr. Walfka Nándor v. püspök a szószékről beszélt a nagy számmal egybesereglett hívekhez, a katedra alatt lévő Mária képét díszítő papir koszoru a gyertyák lángjától meggyuladt. A tüzet gyorsan elfojtották s a hívőknek a hamar lecsilapult ijedségen kívül egyéb bajuk — nagy szerencsére — nem esett.

* **A polgármester választáshoz.** Holnap délután nevezetes mozzanat lesz a város életében a polgármesteri szék betöltése. Mindkét párt erősen bizik a győzelemben; de éppen mert titkos szavazással történik a választás, nagyon bajos biztos eredményt jósolni előre. A Rácz Mihály köré csoportosuló törvényhatósági tagokat Kunyhóssy János a következő sorokkal hívja fel a pontos megjelenésre.

Felhívás. A városi törvényhatósági bizottság mindazon tagjait kik a f. hó. 13-án tartandó közgyűlésen a polgármesteri állásra Rácz Mihály városi főjegyző úr megválasztását óhajtják győzelemre juttatni; felkérem, hogy a mondott napon vagyis f. hó. 13-án dél. u. 3/4 3 órakor a közgyűlési teremben mulhatlanul megjelenni sziveskedjenek

nehogy a szavazás berekesztése után érkezvén szavazati jogokkal ne gyakorolhassák és ez által pártunk ez idő szerinti biztos győzelmétől elűtessünk Nagy-Várad 1897. május hó. 11. *Kunyhóssy János*, a végrehajtó bizottság elnöke.

* **Német gazdák Magyarországon.** Ma kezdik meg három hétre terjedő tanulmányutjukat a német gazdák. E tanulmányutnak gazdasági jelentőségét lapunk főhelyén méltatjuk; e helyen csak a tanulmányut programjára hívjuk fel olvasóink figyelmét. Ez a program azért is érdekel bennünket, mert e hó végén hozzáuk is eljönnek a német gazdák:

A tanulmányut volt hazánkba, jelenleg poroszországi földbirtokos borostyánkői Egán Ede vezeti, ki, hogy e terhes, de elismerésre méltó feladatának megfelelően, birtokát pár hónapra idegen kezekre bizta. Egánt működésében főleg az országos magyar gazdasági egyesület támogatja.

A kirándulásban 150-en vesznek részt. A kereskedelemügyi miniszter két különvonatot enged át mérsékelt áron a kirándulóknak. A vonatok lehető kényelemmel lesznek berendezve. Szalon, iroda, ambulans postahivatal, sajtóiroda, konyha buffettel rendelkezésre fog állni és orvos is lesz a vonaton.

A kirándulók május 11-én Bécsben a Ronacher-féle mulató I. emeleti báltermében találkoznak; 12-én Magyar-órára érkeznek Frigyes főherceg uradalmának megtekintésére; 13-án a társaság két részre oszlik: I. alesport Kapuvárra megy báró Berg Gusztáv, hg. Eszterházy-féle béruradalmának megtekintésére, a II. alesport pedig Sopron-Kövesdre Otcoska Béla béruradalmának megtekintésére, Ikervár-Sárvárra a villanyos művek s a villanyosság gazdasági czélokra való alkalmazásának tanulmányozására és Rátóra Széll Kálmán simenthali törzstenyésztésének megtekintésére. Május 14-én a kisbéri ménes és magyar királyi ménes-uradalom megtekintése, valamint a Komárom vármegyei Aszár község kisbirtokos viszonyainak tanulmányozására, 15-én bábolnai ménes és a simenthali törzstenyésztés megtekintése, valamint a tatai gróf Eszterházy Miklós uradalmának megtekintése, 16-án pedig a Pozsonyban lefolyó Mária Terézia-szobor leleplezése alkalmából rendezendő ünnepélyben való részvétel van a programban felvéve. Budapestre a társaság május 17-én ér, itt két napig marad. A nem hivatalos nap (18-án) igen érdekes programja a vendégek tiszteletére a Tattersallban rendezendő kocsiutazás. Budapestről 19-én mennek el a kirándulók Siófokra és Balaton-Füredre, onnan pedig Fiuméba és Abaziába, majd 21-én hajón Zimonyból a Vaskapuig, illetve Mehádiára. Visszajövet Szeged; Mindszent, Algyő, Zombolya, a szegedi tanyák, Arad, ötvenesi és mezőhegyesi uradalmak megtekintése, Nagyváradon a bihari megyei oláh vidékbeli parasztagazdaságok viszonyainak tanulmányozása; Munkácsra a beregvármegyei ruthén vidéki parasztagazdaságok megtekintése, Tályán a rekonstruált szőlők megtekintése, a pinczergazdaság tanulmányozása vannak a programba felvéve. Junius 1-én Tátra-Füredet s a csorbai tavat tekintik meg a kirándulók. A csorbai tó lesz különben a kirándulás végpontja.

* **Harmadosztályú jegyek kiadása gyorsvonatokra.** Nagy szűkkeblűség volt idáig az államvasutakon, hogy a gyorsvonatokkal szegényebb ember nem utazhatott, mivel e vonatokon III. osztályú kocsi nem közlekedtek. Ez annál hátrányosabb volt az államvasutak mellékvonalaira vagy viczinális vasutakra átszálló utasokra nézve, mivel a menetrend úgy van összeállítva, hogy közvetlenül csatlakozás csak gyorsvonatokkal van, tehát vagy a gyorsvonat másodosztályú magas díját kell az utasnak megfizetni, vagy várnia kell a csatlakozásra valamelyik állomáson 4—5 óra hosszúságig is. Most azonban a kormány végre rá akarja szálni magát, hogy a gyorsvonatokra is ad ki III. osztályú menetjegyet azonban csak a távolabb a VII—XIV. zónákban utazóknak mivel attól tartanak, hogy a szomszédos forgalomban közlekedők túlságosan kihasználják a gyorsvonatokat, a személyvonatok pedig üresen járnának. Az újítás életbelépési ideje még nincs meghatározva.

* **Diszes temetés.** Óriási részvét mellett tegnap helyezték örök nyugalomra néhai Holnapp József nyug. városi tanácsnok hült temetést. A gyászháznál a nagyszámú előkelő hölgyeken kívül ott voltak a városi tisztikar

tagjai testületileg, a hivatalokból, az ügyvédi karból igen sokan. A gyászszertartást Demcs János cz. kanonok végezte segédlettel, mely után a koszorúkkal borított koporsót feltették a 4 lovas üveges gyászkocsira s kivonult a gyászmenet a Bonai-kúti temetőbe.

A koszorúk feliratai a következők voltak: Bánatos gyermekei — a jó nagyapának. Nagyvárad város tisztviselői kara volt polgártársának.

Harabnla József és családja — tisztelete jeléül. Özv. Grunwald Henrikné. Hegedüs János és családja — kedves Józsi bátyjának.

Szerető Józsi bácsinak — Hegedüs Lajos. Szerető nagyapánknak — hálás unokái Jenő és Gyula.

* **Szépírászati mutatványok.** Bihari Zapper J. Ferencz általános ismert szépíró tanítványával elért eredményt Ungár Jenő könyvkereskedő kirakatlába közszemlére kitette. Ezen iratok igazolják, hogy mily szép eredmény érhető el pár órai tanítás után is, ha az illetőt jó akarat és igyekezet a kiváló tanmód mellett vezérli. Ajánljuk a megfigyelésre.

* **Medveziményes vasuti jegyek tulajdonosainak figyelmébe.** A kereskedelmi miniszter tudatta a vármegyével, hogy a féláru menetjegy váltására jogosító igazolványok tulajdonosai ezentúl, ha folyamodványaikat felelet hatóságai által láttamoztatják, kérvényeikre bélyeget nem tartoznak tenni.

* **Itélet idő.** A megye több vidékéről vetünk hírt, hogy az utóbbi napokban óriási jég és vihar pusztított, mely korai vetésekben roppant pusztítást vitt véghez. Több parasztház tetőzete is áldozatul esett az óriási szélvésznek. A biztosító intézetek bizonyára sajnálattal vesznek tudomást, e viharról.

* **Halalozás.** *Veiszlovits* Nagyvárad egyik öreg polgára tegnap éjjel elhunyt. A megboldogultnak több mint három évtized óta virágzó cipész üzlete van a főutcán. Elhunytáról családja a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Alulírottak fájdalomtelt szívvel jelentik a szeretett felejtethetetlen jó férj, illetve édesapa, após, nagyapa, testvér, sógor, rokon és jóbarát *Veiszlovits* Márkusznak, folyó évi május hó 10-én éjjel 11 órakor, életének 66-ik s boldog házassága 29-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott, földi maradványai ugyan e hó 12-én délután 3 órakor fognak F-utca 375. számú háztól örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1897. május hó 11-én. Róza, Vilmos gyermekei. Özv. *Veiszlovits* Márkuszné szül. Steiner Katalin neje. Reményi Lajos, Béla, Etelka, Józsi, Fejér Vilmos unokái. Reményi Bernát veje *Veiszlovits* Adolf, testvére *Veiszlovits* Adolfné, sz. Stener Fanny, sógorónje. Béke havaira!

A temetés ma délután 3 órakor lesz.

* **Sarkad elszakadása Biharmegyétől.** Sarkad városa azon indokból, hogy a megye székhelyétől nagyon távol fekszik és hogy a megye nem törődik vele, elakar szakadni Biharmegyétől s Békés megyéhez akar csatlakozni. E tárgyban tegnap deputáció járt benn Nagyváradon, melynek Tóth Mihály törvénybíró vezetése alatt tagjai voltak Bóráron és Kesztyűs Lajos. A küldöttség dr. Beóthy László főispánnál tisztelettel a délelőtti folyamán s elöadta kérelmét. A főispán megígérte, hogy vizsgálat alá veszi az ügyet s ennek eredményéhez képest fogja az ügyet pártolni vagy ellenezni.

* **Telefon a tiszai gáton.** Az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat Debreczent, a bihari megye területén levő ármentesítő társulatokat és a tiszai gátakat telefontal akarja összekötni s e tárgyban az illetékes hatóságokhoz beadványt intézett.

* **Térzene a Szent László-téren.** Ma délután 6-tól 7-ig a 37. gyalogezred zenekara *Herncsirek* István karmester vezetése alatt válogatott műsorral térzenét rendez a Müller-féle czukrázával szemben.

* **Hirtelen halál.** Kutka Pál pékmester neje tegnap kiskut-utcai lakásán rosszul lett és meghalt. A halál okának kiderítése végett az ötvenhárom éves asszony hulláját beszállították a bonczházba.

* **Verekedő sipisek.** Tegnap a nagypiacon két csavargó összeveszett egymással. A verekedésből kifolyólag az egyik súlyosan sérült. Bekísérték mindkettőt a rendőrséghez, hol kiszült, hogy a verekedés egy lopás miatt történt s így mindjárt azon irányban is megindította a rendőrség a vizsgálatot.

* **Lopás.** Kuk Mitru szentteleki lakos bejött Nagyváradra. Bejövételének pedig mint kiszült, nem volt más célja, minthogy körülnézzen, hogy nem kerül-e valamelyes zsákmány a kezei közé. Tegnap éjjel aztán a nagypiacon egy paraszt embert sikerült meglopni, körülbelül száz forint lett a Kuk Mitru haszna. A károsult nyomban jelentést tett a rendőrségnek s még tegnap éjjel sikerült elfogni egy lebujsban a jó madarat. Kikutatták a zsebeit s még hatvan forintot meglelték nála, de a többi már ellumpolta. Ma átkísérik az ügyészséghez a vizsgálati iratok kíséretében.

* **Meglepő letartóztatás.** Azt hisszük nem lesz ösmeretlen olvasóink előtt *Marozsán* János volt kir. adótiszt neve, ki úzsora vétsége miatt már több ízben vádoltatott, de mindig elég ügyesen ki bujt alóluk. A legutóbbi okirat hamisítás büntetvével vádolták, és tegnap délután, midőn épen ezen ügyében *Bige* Gyula kir. törvényszéki vizsgálóbíró előtt kihallgatás végett megjelent, a vizsgálóbíró — büntett súlyossága és esetleg a vizsgálat eredményének meghiusíthatása indokából — letartóztatta és előzetes letartóztatásba helyezte mindaddig, míg a vizsgálatot befejezi. *Marozsán* eleinte hihetetlennek vélte a dolgot, de midőn látta, hogy minden szabadkozása és ekuzálása hiába, kénytelen volt engedni a vizsgálóbíró rendelkezésének megnyugodott sorsában.

* **Belefult a káposztás hordóba.** Mint levelezőnk írja, — Papp Juliánna püspöki három éves gyermek leány lement a kertbe játszózni. Ott volt kitéve egy káposztás hordó. A gyermek játszózni s játék közben belesett kezdett a káposztás hordóba és befelfult. Mikor már észrevették meghalt. Az orvosrendőri bonczolást ma fogják megtartani, melyen *Sztachó* Dezső és Grósz orvosok, továbbá *Kiss* Rezső törvényszéki vizsgálóbíró segéd fog megjelenni.

* **Felmentet gyujtogató.** *Harcza* Etelka pelbárhidi lakos gyujtogatás büntette miatt mult évi december havától volt vizsgálati fogóságban; minthogy az orsz. megfigyelő s elme gyógyító intézeti orvosok véleménye szerint elme betegnek tatáltatott, s a gyujtogatást is beszámíthatatlan állapotban követte el az orvosok nevezetnek tébolypába leendő elhelyezését vagy legalább is állandó felügyelet alatt tartását véleményezték. A kir. törvényszék eme orvosi vélemény alapján vádlottat felmentette, s a tébolydába leendő elhelyezés végett a kir. ügyészséget kereste meg. Tegnap kísértette át a kir. ügyészség *Harcza* Etelkát a rendőrséghez, hogy a további intézkedéseket megtegye.

TANÜGY.

Uj nagyváradai ösztöndíj. Szunyogh Péter alispán ösztöndíj pályázatot hirdet a Száraz-féle alapítványi helyre, mely az 1896—97 tanév II. felétől kezdődőleg szerveztetett s a vármegye adományozási jogától függ. Az ösztöndíj 300 frt s arra

1. Elsősorban alapító nőnek Száraz Zsigmondné, Antalfy Erzsébet, firokonai és pedig az alapító nő édes testvére Antalfy Magdolna, férj. Király Istvánnétől származott rokonok tarthatnak igényt.

2. Az alapítványban részesülők az Osztrák-magyar birodalom bármely tanintézetébe felvételtnek s a 9-ik életévet meghaladottnak kell lennie.

Pályázatok az alispánhoz adhatók be.

Ipariskolai ülés. Tegnap tartatott meg az ipariskolai tanári kar május havi értekezlete Szűcs Izsó elnöklété alatt melyen a tanerők

teljes számban megjelentek. A vallás erkölcsi nevelés érdekében teendő intézkedések végett a hitfelekezetek részéről megjelent Tiszt: Pálffy Béla és Marozsán Demeter. A hitoktatás időtartalma a vallástannal odavaló érdemjegyek s a tanítás előtt és után mondandó rövid ima szövege megállapított. — Az ifjusági könyvtár létesítése, nemkülönben a mulasztások csökkentése érdekében teendő intézkedések élénk vitát provokáltak. — Az érvizsgálat idejéről június 9—20-ig tüzetelt ki s a jó magaviseletre való buzdítás és a tanulásban nemes verseny felkeltésére minden osztályból néhány tanuló könyv, részben pénzjutalomban részesíteni határozottatott.

Ezután az igazgatónak nagy szakértelemmel kidolgozott s a kir. főigazgató indítványa folytán a miniszterium és a keresk. s iparkamarához felterjesztendő »Nagyvárad város iparoktatása a közel jövőben« című memorandum olvastatott fel, melynek megvalósítása nehézségbe nem ütközik. Az orsz. iparfelügyelő biztató szava és biztató támogatása mellett erős a remény, hogy rövid idő alatt felépül az »iparoktatás otthona« melyben a tantermeken kívül elhelyezést lelne az iparos ifjak önképző egylete népkönyvtár (iparosok) részére) s a technológiai iparmúzeum. A tervezetben két mintaszerű kézügyességi műhely is fel van véve egy felől a karton munka, fafaragás, agyagmintázás, másrészt a háziipar egyes ágainak meghonosítása érdekében.

EGYESÜLETEK.

Az orvosok közgyűlése. A »Biharmegyei orvos-gyógyászati és természettudományi egyesület« f. évi május hó 15-én, délután 5 órakor, saját helyiségében (Uri-utca Akadémia-épület) évi közgyűlést tartja, melyre t. tagtárs urat ezennel tisztelettel meghívom. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó; 2. Títár évi jelentése 3. A választmány jelentése a pénztár, a könyvtárnokok jelentése a könyvtár állapotáról; 4. A tisztikar s a választmány megalakítása; 5. Sternthal Sándor ur emlékbeszéde néhai Ember Emánuel gyógyszerész felett. Nagyvárad, 1897. május hó 8-án Dr. Berkovits Miklós, egyleti títár.

IRODALOM.

— **A kath egyesületek vezetőinek barátainak.** Szives figyelmébe ajánlom következő kiadványaimat: 1. A magyarországi kath. Egyesületek Évkönyve 1897 év-re. kiadvány a kath. egyesületek alakítására és vezetésére. Szerkesztette Gyürky Ödön. Ára 50 kr. (Papnöveldeknek 25 kr.) 2. Magyarországi kath. Egyesületek első országos Kongresszusa. A kongresszus leírása a beszédek előadások teljes szövegével kiadta: Gyürky Ödön Ára 50 kr. (Papnöveldeknek 40 kr.) 3. Vaszary Kolos imája, melylyel a kath. Egyesületeket Jézus Legszentebb Szívének ajánlotta fel. Aranyozott keretben fali dísznek kiválóan alkalmas. Leszállított ára bérmentve küldéssel 3 frt. 4.) Egyesületi jelvények emalírozott kerest tüvel. ezen felirattal. kath. kör. vagy kath. Legény egyesület. Ára darabonként 30 kr. Megrendelési cím: Gyürky Ödön. Budapest VIII. ker. Pál utca 7 sz. II em 37.

Igazságszolgáltatás.

A mai sajtótárgyalás

Csippék Ferenc sajtópöre. — A »Tiszántul« mult évi október 18-iki számában egy »Óvás és kérelem« cz. közlemény jelent meg a Csippék Ferenc szerkesztő tollából, melyben figyelmezteti a közönséget, hogy egy Hild Jakab nevű egyén a »Tiszántul« munkatársának adva ki magát s a szerkesztő nevére hivatkozva itt is, ott is hitelt eszközöl ki magának s adósságokat csinál, miért is Csippék figyelmezteti a közönséget, hogy fel ne üljön Hild Jakabnak.

Hild, ki jelenleg Székelyhídon lakik s az

»Érmellék és Rézalja« című lap szerkesztője, rágalmazás és becsületsértés miatt sajtópört indított Csippék Ferenc ellen; ez ügyben ma lesz megtartva az esküdszéki tárgyalás, melyre panaszoson és vádlotton kívül több tanu is be van idézve.

A tárgyalást Millye Gyula kir. ítélő táblai bíró vezeti; szavazó bírák: Fassie Pál, Grám Sándor; jegyző ifj. Kocsán János.

A tárgyalásra a II-ik évnegyedi esküdtek vannak behíva, kik a következők:

Hlatky Endre, Id. Rimanóczy Kálmán, Stern Sándor, Tóth Márton, Munk Gábor, Kovács Béla, dr. Moskovits József, Gyapay Márton, dr. Molnár Imre, Barts Sándor, Pável János, Péchy Anfal, Réz Mihály, ifj. Popper József, Hann László, dr. Sipos Árpád, Ragány János, Jancsó Dezső, Fábry Károly, Szokoly Tamás, Mihelyi Pál, Papp György, Voszka Ferenc, Gallovits Frigyes, Sonnenfeld Adolf, Poyvár János, Rozsly Géza, ifj. Tóth Ferencz, Bognár Sándor, Puskás Lajos, Tatár Zoltán, Stark Gyula, Kassay István, dr. Radó Ignác, Mártonffy Bogdán, Küner Gusztáv,

Csippék Ferenc ügyvédje Dr. Mártonffy Bogdán.

Itélet hirdetés Labró Józsefné elleni gyilkossági ügyben. Még visszaemlékezhetnek olvasóink azon szenzációs gyilkossági ügyre, melyet mult évi december hó 19-én nagy hallgatóság jelenlétében tárgyalt a kir. törvényszék; a midőn Labró Józsefné, ki újszülött gyermekét a Körözsbe dobta — a törvényszék akkor gyilkosság büntette alatt 12 évi fegyházzra ítélte. Ezen büntetését azonban a kir. ítélőtábla 8 évre leszállította. A leérkezett curia itélet meghirdetésére folyó hó 15-ik napját tüzte ki a kir. törvényszék a mely legfelsőbb bírósági itélet 6 évre szállította le vádlott büntetését.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Rip-rip.

— Május 11. —

Planquette örökszép, fülbemésző zenéjű nagy operetteje »Rip-rip« került tegnap este színre, mely még ma is habár már az újabb operettek egész csapatával kellett szembeállania, győztesen kerül ki mindig a küzdelemből s nagy közönséget von a szinkörbe valahányszor előadják, ami legjobb bizonyítéka annak, hogy classicus mű.

A tegnapi előadás is nagy zenei élvezetet nyújtott, mert összevágó, jó előadásban volt részünk.

Különösen kitűnt Pintér (Rip-rip) hatalmas bariton hangja, mely valósággal elragadta a közönséget, legnagyobb hatást keltette a »kut-jelenet«, hol Pintér nagy drámai erővel is játszott. A közönség nem is késett viharos tapsokban elismerésének kifejezést adni.

Székelly Irén Lisbeth szerepében mind játéka, mind énekével pompás alakítást nyújtott. A fiatal művésznő, ki oly hamar meghódította a nagyvárad publicumot, tegnap teljes elemében volt s rendkívül tisztán énekelte el szerepe minden egyes énekszámát.

Kövessy a polgármester szerepében szokott kitűnő modorában játszott. Hegyesi Déri, Pesti kisebb szerepeikben jók voltak.

Nagy dicséret illeti meg Müller karmestert, ki nagyon féken tudja tartani a kart. Csak az a kár, hogy a zenekar néha oly nagyon fortissimo játszik, mely nem a szinkör, de az operaház akusztikájához való s az ének hang szinte elvész az üst dob és kúrtrivalgás zajában.

Heti műsor.

Szerda: A kis lord (Lille Fauntleroy előszőr).

Csütörtök: A gyimesi vadvirág.

Péntek: A kis herceg.

Szombat: A vigécek (előszőr).

Vasárnap: A vigécek (másodsor).

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

23.

Az atya csodálkozása pedig folyton nőtt a felett, hogy a fiatal lány az ő gyermeke szívet lelkét mennyi tapintattal kezdi képezni. Végre tehát megtalálta a drága követ, melyet sokáig hiába keresett. Leonora végül első nevelő óráját avval végezte be, hogy a lánykát anyai módon homlokra csókolta. Egész más csók volt ez, mint az atyáé és lányáé e kettő olyan tüzzel hévvel csókolta egymát, azonban más módon akarta kezdeni.

Ezután leendő urasága felé fordult ezen kérdéssel:

— Mikor kell tehát szolgálatába lép-nem?

— Szolgálat! Szolgálat! Nem helyes ez a szó! Mikor lesz kegyed olyan szives, hogy házam vezetését gyermekem nevelését átvegye?

— Ugy látszik — gondolta magában Leonora — az öreg ur sem lát valami közönséges személyt bennem. — Ismét felülkerekedett benne az önbizalom.

— A legszívesebben — felelé — az ön elutazása után jönnék, legalább egészen szabad lennék a gyermekkel szemben, addig nem lehetek az, míg ön itthon lesz.

— Szeretném, ha most itt maraszthatnám.

— Nem! ez épen nem lehetséges, testvéremmel és atyámmal kell beszél-nem. Az utóbbi csak vontatva említette — az ön ajánlatát holnap reggel meg akarom beszélni velük.

Az atya e közben ismét karjai közé vette gyermekét s angolul kérde:

— Daisy nem szeretne olyan szépen beszélni mint a kisasszony, aztán olyan művelt barátságos nem akar lenni.

A gyermek egész testében megrázkódott ellenkezve s így szólt:

— Nem! nagyon is nehéz, sokkal szebb, hogy a most van.

Leonora nevetett, kezét nyújtotta neki.

— Idővel az is meg lesz. A kisasszony is valóságos vad volt valamikor.

— A kocsit előrendeljem? kérde Dunolly ur, tüstént Ankelóha akar menni?

— Nem! még ma éjjel Amsterdamban maradok egyik barátomnál.

— Hogy rólam egyet mást megtudjon.

— O nem az nem szükséges, — felelte nevetve.

— Daisy menj gyermekem a papának valami mondani valója van.

A lányka kiment anélkül, hogy köszönt volna a mire Duoolly folytatta.

— Kisasszony! mi jól megértettük tehát egymást! Én önre bizom házamat és a mi fő gyermekemet. Hogy mennyi ideig leszek távol nem tudom, talán tíz hónapig, talán 10 évig. Ha esetleg valami történnék sürgönyözzön. Az én kis bandikámat meg kell szelidítenie, művelté kell tennie, de nem csak külsőleg, hanem belsőleg is, jó, jámbor derék leánynak kell lennie.

— Ez az ember nem olyan bolond mint a milyenek gondoltam; vélekedett Leonora, miközben helyeslést intett.

— Ne legyen divatbáb, nagyvilági hölgy! Kegyednek azt kell helyre pótolnia, a mit én elmúasztottam, még pedig a mennyire csak lehetséges. Tudom, hogy milyen bennem a jellem, kötelesség-érzet, önuralom, tudom jól, mi hiányzik belőlem, és ezt akarom leányomnak megadni. Kegyed megteheti ezt?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Béketárgyalások.

Olyan képet tüntet fel e perczben a háboru színtere, mint rövid nyári zivatar idején az égbolt, melyen menydörög ugyan még, de a szét nyílt felhőkön már kibújik a nap. A demoralizált görög sereg is

municzié és élelmiszer hiány miatt felére olvadva le már reménytelenül folytatja az ellentállást és meg van győződve a felől, hogy a fegyverszünet megkötése csak napok kérdése. A görög kormány is végre meghajolt a kényszerű helyzet előtt és a német követet kérte fel a beavatkozásra a béke érdekében, melynek megkötése bizonyára nem fog a porta loyálisán mulni. Ideje is már a czéltalan háborúnak véget vetni, mert Epiruszban már is veszélyes járványok léptek fel s növelik a háboru borzalmait.

Mai távirataink így szólanak:

Németország közbenjárása.

Athén, május 11. (Saját tud. távirata.) Plessen báró német követ éjféltkor kormányától állítólag utasításokat kapott, melyek a hozzájárulást Németország részéről biztosítják. A jegyzék átadóját ma délelőttre várják. Domokosból érkező távirat szerint a török csapatok egyes mozdulataiból azt következtetni hogy támadásra készülnek.

Róma, május 11. (Saját tud. távirata.) A Stefánia ügynökség jelenti Athenből, hogy Görögország egyenes nyilatkozatot tett a krétai csapatok visszahívására s erre a nagyhatalmak felajánlották közbenjárásukat, amit Görögország el is fogadott.

Hareztéri hírek.

Larissa, máj. 11. (Saját tudósítónk táv.) A görög lovasság kém szemlét tartott Domokos felé. Megtudta hogy ott ellenség van A török főhadiszálláson azt hiszik, hogy Domokost hamarosan ellehet foglalni, ámbár a görögök erős pozíciókat tartanak megszállva. Edhem pasa és tábornoka elhagyták Larissát és utban vannak Pharsalus felé.

A görögök Domokosnál.

Athén, máj 11, (Saját tudósítónk táv) Lámiában az a hír van elterjedve, hogy a Domokost környező dombok közül török előőröket láttak feltűnni. A Nezero tó felé 2000 görög katonát rendelt sok az átjáró őrizetére. A görög vezérkar azon fáradozik, hogy Domokos bekerítését megakadályozza. Tegnap 3000 katonát Lámiából Domokosban Az előőrök tegnap megütköztek. Sűrűn beszélnek, hogy a fegyverszünet megkötése valószínű.

Csapat szállítások.

Konstantinápoly, május 11. (Saját tud. táv.) Muratliból a 32. katonai vonat indult el ma. Eddig összesen 34 zászlóaljzat szállítottak el. Feszu basa külön vonattal Szalonikibe utazott.

A görög kormány a trónörökös ellen.

Athén, máj. 11. (Saját tudósítónk távirata.) Midőn a kormány arról értesült, hogy Konstantin trónörökös Sapudszaki tábornokari főnököt Haljipezs kapitányt a tüzérséghez osztotta be, minkét tisztet visszarendelte Athénbe. Mindkét tiszt szárnységde a Trónörökösnek.

A törökök készülődései.

London, május 11. (Saját tud. távirata.) A Timesnek jelentik Volóbból: A török sereg gyors előnyomulásra készül. Anatóliából újabb csapatok érkeztek. Arta városa tele van menekülövel, kik között a tifusz és más veszedelmes járvány dühöng. Az epiruszi görög sereg vesztesége eddig 500 ember. A török lakpoknak elültötták, hogy Ozmán pasa visszatéréséről irjanak.

Vilmos császár csapatszemlén.

Metz május. 11. (Saját tud. táv.) Vilmos császár d. u. 2 órakor a gyakorló tere ment, hogy a 145. sz. királyi ezred gyakorlatait végignéze. Az ezred ezután a több csapatokkal szemben az Ágoston herceg erődön roham gyakorlatot végezt. Este fél 7 a császár Pontignybe ment a hol az ezred-tiszti casinoban vacsorázott és fél 10 órakor Urvillebe tért vissza.

Zolymosi visszautasítva.

Budapest, máj 11. (Saját tudósítónk táv.) Magyarország szerint Vay br. az orsz. kaszinóba tagul ajánlotta Zolymosi Lajost, a nem rég bárói rangra emelt Zolymosi László fiát, az orsz. gy. képviselőt kit azonban 7 szóval 6 ellenében nem vettek fel.

Egy fővárosi tanácsnok halála.

Budapest, május 11. (Saját tud. távirata.) Csendies Gyula fővárosi tanácsnok ma 59 éves korában meghalt. A megboldogult 33 évig volt a város szolgálatában és puritán jelleme, előzékeny, szolgálatkész eljárása mindenkori csakis jó barátokat szereztek neki. A temetést esütörtökön a főváros rendezi és valószínűleg egyik templomban fogja ravatalra helyezni.

Egy Afrika-utazó ünneplése.

Berlin, május 11. (Saját tud. távirata.) Slatim pasa tiszteletére tegnap a Bristól szállóban diszlakoma volt. Este a pasa Stuttgartba utazott, hova a württembergi király rendelte Stuttgartból Dongolaba Kitsener pasához utazik.

Gyilkosság a Rémi szállóban.

Budapest, május 11. (Saj. tud. távirata.) A Rémi szállodában egy feltűnő szép bécsi leány Biber Auna agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Földrengés.

Melbourne, május 11. (Saját tud. táv.) Dél-Ausztriában erős földrengés volt.

A thea vámja.

London, május 11. (Saját tud. távirata.) C. Connel indítványát, hogy a thea vám 4—2 leszállítassék, elvetették.

Még egy megégett grófnő.

Páris, május 11. (Saját tud. távirata.) Luppe grófnő holttestet tegnap este az orvosok az eddig föl nem ismert halottak közt agnosálták.

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Béret 9-ik szám. Béret 9-ik szám.
Páratlan. Páratlan.

Nagyvárad, 1897. évi május 12-én,
az arad-nagyváradai színtársulat által:

I t t e l ő s z ö r:

A K I S L O R D.

Vig életkép dalokkal.

S Z E M É L Y E K:

Lord Dorincourt	— — — —	Bács Károly.
Errolné asszony	— — — —	Lubrinicz Julia.
Cedrik, fia	— — — —	Mészáros Giza.
Havisham, ügyvéd	— — — —	Keszler Ede.
Hobbs Willem fűszeres és demokrata	— — — —	Kövesy Albert.
Dick, utcai csizmatisztító	— — — —	Hegyessi Gyula.
Mari, szobaleány	— — — —	Szabó Laciné.
Dauvson	— — — —	Kulesár.
Thomas } Dorincourt szolgálói	— — — —	Némethi.
John	— — — —	Balla Imre.
Didalla, énekesnő	— — — —	Székely Irén.
Vivion asszony	— — — —	Biró Anna.
Lovridaile	— — — —	Szabó Sándor.

Hardy	— — — —	Bánáthy.
Hipkins, zsellér	— — — —	Csatár Győző.
Wilkins lovász	— — — —	Czakó Vilmos.
Minni. asszony	— — — —	Horváth Paula.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap esütörtökön, 1897. évi május hó 13-án.

A G Y I M E S I V A D V I R Á G.

Eredeti népszínmű.

SZERKESZTŐI POSTA.

M. D. — Nagyvárad. Hogy a nők is igyekeznek befolyásolni a városatyákat a polgármesteri választásnál, azon nem csodálkozunk. Rokoni összeköttetések, jóbarátság, szóval sógorság, komaság és más atyafiságos érzelem az oka ennek. A névtelen levelek küldözgetéséről már hetek óta hallottunk; de nem akartunk róla említést tenni, mert meggyőződésünk szerint névtelen levelek írására tisztességes ember nem vetemedik. Eppen ez okból nem is hihetjük, hiába állítják, hogy úriosztályhoz tartozó ilyen eszközhöz folyamodnék. Különben a névtelen levél nem azt szennyezi be, akiről vagy akinek szól, hanem az írójáról szóló szegénységi bizonyítvány.

A szerkesztésért felelős:

D. R. V U C S K I C S G Y U L A.

ROMAN JÓZSEF

ügyvédi irodáját 151 1-1

APÁCZA-UTCZA 3. SZÁM
(káptalani házba)

helyezte át.

Csak május 31-ig tart.

Csak május 31-ig tart a hatóságilag engedélyezett végeladás.

Hol? Hol?

STERN LAJOS

üzletében.

Aki minden vásárlásnál legalább 40 százalékot szándékszik megakarítani úgy saját érdekében áll szükségletét nállam fedezni u. m.

férfi, női és gyermek cipőkben kalapok, ingek

valamint mindennemű férfi divat árukban rendkívül leszállított árak mellett beszerezhető.

107-14-20
A n. érdemű közönség b. figyelmét a hatóságilag engedélyezett végeladásra tisztelettel felhívja:

Stern Lajos,
Nagyvárad, Bémer-tér.

Férfidivat-árak meglepő olcsó áron.

370/1897 szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a nagyváradai kir. törvényszék mint váltó bíróság 1897 évi 2724 számú végzésével Laudu Móríc felperes részére Rosenbaum V. Vilmos alperes ellen 170 frt 87 kr követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 1370 frt — kr. becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíró-ság 6545/1897 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Nagyváradon Nagy-körös utca 68 sz. a leendő megtartására határidőül 1897 évi május hó 13-ik napján délután 3 órája tűzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt perforirozó, fűző, vágó gépek és gyorsajtó s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mind azok, az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbség bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alóírt kiküldöttél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.
A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.
Kelt Nagyváradon 1897 év. ápril. hó 13-ik napján.

Terray Lajos
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

A magyar kir. szab. Osztálysorsjáték sorsjegyeinek megvételére már most **előjegyzéseket** díjtalanul elfogad a Biharmegyei takarékpénztár.

A töllem vett vagy általam kijavított órákért 2 évig jótállok.	
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.	<p>Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő</p> <p style="text-align: center;">Órás és látszerészeti ületete</p> <p style="text-align: center;">Nagyváradon, Fő-utca, (Bazár-szoros Mayr-házban) megnyitottam.</p> <p>Dusan felszerelt jutányos ár mellett mindennemű <i>arany és ezüst zseb-, női-, inga-, ráma-, asztali-, fali-</i> továbbá <i>utazási és ébresztő órákból nagy raktárt tartok.</i></p> <p>Továbbá <i>szemüvegek, látcsövek, orvosi és szobai hőmérők, légsulymérők, compassok stb. stb.</i></p> <p>Elvállalok mindennemű órák és látszerészeti tárgyak javítását.</p> <p>A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel</p> <p style="text-align: right;">HILF MÓRNÉ</p> <p>74-9-10</p>
Szemüvegeket orvosi rendelet szerint is elkészítek.	

Egyedüli raktár NOBLES & HOARE angol kocsilack-gyárnak.

BERKES BERTALAN kizárólagos festék és lack-kereskedése Nagyvárad, Zöldfa-utca 33.

ajánlja világos kenczeit (firnis.) legfinomabb gyorsan száradó saját készítményű olajfestéket, mindennemű angol kocsi-lackjait, valamint copál, damár, vas- és bőrlackot, nemkülönben összes legjobb gyártmányu borostyán szoba-lackot, enyvek, schellak és mindennemű ecsetek nagy választékban, pontos kiszolgálás és legolcsóbb árban.
Van szerencsém továbbá a t. vevőközönségnek becses figyelmét felkérni

100 14-20

saját gyártmányu spiritus borostyán-lackjaimra,

a mely az eddigi összes gyártmányt gyors száradása, szép fénye és tartósága által fölülmulja, a melyet kezeim közt levő, az ország minden részéből érkező rendelmények és bizonyítványokkal bizonyíthatok.

Vidéki rendelmények postán vagy vaspályán pontosan és hibátlanul teljesítetnek.

Egyedüli raktára zürichi parket-fénymaznak.

A legjobb tisztító-szerek.

Meddig a készlet tart.

Szandicz Adolf áruházának végkiárusítása.

Miután üzletemet teljesen új alapon rendezem be, *folyó hó 22-től kezdve* **hatóságilag engedélyezett**

VÉGELADÁST

rendezek.

Ez alkalommal az összes raktáron levő áruk a **beszerzési áron alul** adatnak el u. m. szövetek, vászon és fehérneműek, férfidivat-cikkek, nap- és esőernyők stb. stb.

Midőn ezen alkalomra a n. é. közönség szives figyelmét felhívom maradok

Kiváló tisztelettel

Szandicz Adolf

139-7-10

Legújabb beérkezett Francia és angol ruhaszövetek óriási választékban.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

Meddig a készlet tart.